

Κανονισμός Μεταφοράς Τεχνολογίας

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ -ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	2
1.1.Γενική Πολιτική για τη Διαχείριση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	5
2. Ορισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας	8
2.1 Κατηγορίες εφευρέσεων	10
2.2 Γενικές αρχές για τις Εφευρέσεις.....	10
2.2.1 Γενικές αρχές για τις Εφευρέσεις.....	12
2.3 Πνευματική Ιδιοκτησία – Δικαιώματα Δημιουργού	13
3. Διάκριση Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	18
3.1.Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας	19
3.1.1.Κατάθεση στην αρμόδια αρχή	20
3.1.2 Τέλη	21
3.1.3 Τερματισμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας.....	22
3.2 Δίπλωμα Τροποποίησης (ΔΤ)	22
3.3 Πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας (ΠΥΧ)	23
3.4 Εμπορικό σήμα.....	24
3.5 Δικαίωμα προτεραιότητας	25
4. Στρατηγική Κατάθεσης και Κατοχύρωσης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας.....	27
4.1 Προετοιμασία.....	27
4.2 Περιγραφή εφεύρεσης.....	28
4.2.1 Σύνταξη αξιώσεων.....	29
5. Εσωτερική διαδικασία κατάθεσης τίτλου Διανοητικής Ιδιοκτησίας στο ΕΠΙΣΕΥ.....	32
6. Κρίσιμα σημεία στο πλαίσιο προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας.....	36

1. Εισαγωγή

Το θέμα της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων φαίνεται να έχει εδραιωθεί στο προσκήνιο των συζητήσεων των ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων της χώρας. Η παγκόσμια οικονομική κρίση, καθώς και η ανάπτυξη της εγχώριας ερευνητικής δραστηριότητας έχει, σταδιακά, οδηγήσει στη χάραξη νέας πολιτικής και τον επαναπροσδιορισμό των εφαρμοζόμενων πολιτικών για την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Σημαντικό ρόλο, στην ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα, έχει διαδραματίσει η ελληνική νομοθεσία συμπεριλαμβάνοντας τα ζητήματα μεταφοράς τεχνολογίας, από πολύ νωρίς, στα θεμέλιά της. Με εφαλτήριο τον Ν. 1514/1985 (που καταργήθηκε- εκτός των άρθρων 13-14, 27-29 και 31) και τον Ν. 1733/1987, αποτέλεσε από τις πρώτες χώρες παγκοσμίως που έθεσαν νομοθετική βάση για αυτά τα ζητήματα. Μάλιστα, με τον Ν. 1733/1987, η έννοια μεταφοράς τεχνολογίας -που αποτέλεσε μέρος του τίτλου του νόμου- αναβαθμίζεται και υπογραμμίζεται η σημαντικότητα της αξιοποίησης της μεταφοράς της επιστημονικής γνώσης είτε για τη βραχυπρόθεσμη είτε για την μακροπρόθεσμη εγχώρια ανάπτυξη.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της πρόσκλησης με τίτλο: «ΆΞΟΝΑΣ Α: Ωρίμανση του Οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας στην Ελλάδα» για την υποβολή προτάσεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» διαμορφώθηκε η πρόταση έργου για Το Γραφείο Εξωστρέφειας – Καινοτομίας – Μεταφοράς Τεχνολογίας του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ). Η ανάγκη για τη διαμόρφωση του Γραφείου προκύπτει από τη δυναμική του ΕΠΙΣΕΥ στον τομέα της έρευνας, με την εκπόνηση μεγάλου αριθμού ερευνητικών έργων με πολύ σημαντικά αποτελέσματα. Το Γραφείο, που πρόκειται να διαμορφωθεί βάσει των όσων παρουσιάζονται στο παρόν παραδοτέο, εναρμονίζεται πλήρως με το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας.

Η *Μεταφορά Τεχνολογίας* αφορά ένα σύνολο ενεργειών που περιγράφουν τη διαδικασία που ακολουθεί κάθε φορέας που ασχολείται με τον τομέα της έρευνας, προκειμένου να πραγματοποιήσει επιτυχή μεταφορά των αποτελεσμάτων του σε άλλο φορέα ή οργανισμό (δημόσιο ή ιδιωτικό), ο οποίος θα αναλάβει εν συνεχεία την περαιτέρω ανάπτυξή τους. Οι διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.4310/2014 και του άρθρου 21 του 1733/1987 περιγράφουν τον όρο «μεταφορά τεχνολογίας» ως: α) άδεια εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας, β) η μεταβίβαση διπλωμάτων

ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδείγματος χρησιμότητας, γ) η παροχή τεχνικών κατασκευαστικών οδηγιών, σχεδίων ή υπηρεσιών, δ) η παροχή υπηρεσιών οργάνωσης και διοίκησης, όπως επίσης και εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών παρακολούθησης και ελέγχου, ε) η ανακοίνωση βιομηχανικών απορρήτων με σχέδια, διαγράμματα, υποδείγματα, πρότυπα, οδηγίες, αναλογίες, συνθήκες, διαδικασίες, προδιαγραφές και τρόπους παραγωγής προϊόντων που αναφέρονται στην παραγωγική εκμετάλλευση. Τέτοια βιομηχανικά απόρρητα αποτελούν κυρίως οι τεχνικές πληροφορίες, στοιχεία ή γνώσεις που αφορούν σε μεθόδους, εμπειρίες ή δεξιότητες, που έχουν πρακτική εφαρμογή, ιδιαίτερα στην παραγωγή αγαθών και παροχή υπηρεσιών, εφόσον δεν έχουν γίνει ευρύτερα γνωστά και η από κοινού έρευνα ή ανάπτυξη νέας τεχνολογίας, επιδεικτικών ή πειραματικών προγραμμάτων ή έργων.

Κύριο στόχο του Έργου αποτελεί η ωρίμανση της διαδικασίας μεταφοράς τεχνολογίας, προκειμένου να αξιοποιούνται με τον πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο τα παραγόμενα, από την έρευνα, αποτελέσματα που προκύπτουν εντός του ΕΠΙΣΕΥ. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται τόσο η διευθέτηση πρακτικών ζητημάτων, όπως η ανάπτυξη της απαραίτητης υποδομής, όσο και η εύρεση των κατάλληλων διαδικασιών και η αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα υποστηρίζουν τη Μεταφορά Τεχνολογίας στο ΕΠΙΣΕΥ.

Στο παρόν Παραδοτέο 1.1.1 με τίτλο «Πολιτική Διαχείρισης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας στο πλαίσιο του Κανονισμού» διευκρινίζονται ο τρόπος, αλλά και τα βήματα της διαδικασίας σχετικά με την κατοχύρωση της νέας γνώσης. Ειδικότερα, περιγράφεται η διαδικασία για την έκδοση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και τη διαχείριση δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας, με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευση και την εμπορική τους αξιοποίηση

Προκύπτει από τον συνδυασμό των άρθρων 1 του Ν.4310/2014, 16 του Συντάγματος και 179 ΣΛΕΕ που αναφέρονται σε θέματα προαγωγής επιστήμης και έρευνας, η ανάγκη ενίσχυσης των δομών και των απαιτούμενων διαδικασιών που έχουν ως στόχο τη δημιουργία του κατάλληλου χώρου έρευνας και μεταφοράς τεχνολογίας, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επομένως, το ΕΠΙΣΕΥ, σύμφωνα με τη δράση και τη λειτουργία των ερευνητικών φορέων, δημιουργεί και παράγει γνώση με σκοπό την παραγωγή καινοτόμων επιστημονικών αποτελεσμάτων, την απόκτηση τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη τεχνολογίας, που αποτυπώνεται σε προϊόντα από συγκεκριμένους τομείς έρευνας. Η δυναμική του στον τομέα της έρευνας είναι ιδιαίτερα υψηλή, καθώς έχει πραγματοποιήσει μία σειρά βημάτων αξιοποίησης της έρευνας, μέσω της διάθεσης των προϊόντων από τους

δημιουργούς/εφευρέτες προς τον επιχειρηματικό τομέα. Η μεταφορά και η εμπορική αξιοποίηση των παραγόμενων ερευνητικών αποτελεσμάτων εντός του ΕΠΙΣΕΥ πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας του Γραφείου- Εξωστρέφειας- Καινοτομίας Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Η δυνατότητα που μπορεί να δοθεί σε έναν εφευρέτη/ερευνητή ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευτεί εμπορικά το προϊόν/υπηρεσία που παράγει καθορίζεται από τη βασική αρχή ότι τα/οι προϊόντα/υπηρεσίες έχουν έμμεσα ή άμεσα οφέλη σε οικονομικό, κοινωνικό επίπεδο κ.ο.κ. Τα οφέλη αυτά συνήθως προκύπτουν από τη βελτιστοποίηση των διεργασιών παραγωγής, τη δημιουργία νέων καταναλωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, και γενικά τον εκσυγχρονισμό στον τομέα παραγωγής, όσο και στην παραγωγή νέων προϊόντων η οποία απαιτεί στενή συνεργασία των φορέων της παραγωγής (π.χ.: βιομηχανία, υπηρεσίες, τουρισμός) και των δημιουργών γνώσης εντός του ερευνητικού χώρου ώστε να συνδέεται η έρευνα με την παραγωγή και κατ' επέκταση την παραγωγικότητα. Η γνώση των αναγκών του φορέα-χρήστη δύναται να κατευθύνει την εφαρμοσμένη έρευνα, ενώ ταυτόχρονα, να καθορίζει τη μελλοντική πορεία της τεχνολογίας και τη βασική έρευνα που στηρίζει τις κοινωνικο-οικονομικές διαστάσεις αυτής. Η εφαρμοσμένη και η βασική έρευνα είναι δύο άμεσα συνυφασμένες δραστηριότητες, που αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη και τη λειτουργία του ΕΠΙΣΕΥ.

Ένας από τους κύριους σκοπούς του ΕΠΙΣΕΥ, ως ένας φορέας που προάγει την έρευνα, είναι να διασφαλίσει την επιχειρηματική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας προς όφελος και χρήση από τον επιχειρηματικό κόσμο αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον, η δράση του αναπτύσσεται με σκοπό την κάλυψη κενού που υφίσταται μεταξύ της παραγωγής ενός ερευνητικού αποτελέσματος σε ένα ακαδημαϊκό Ερευνητικό Ινστιτούτο και της εμπορικής του αξιοποίησης. Το χάσμα αυτό έγκειται στη δημιουργία αξιόπιστων μηχανισμών αποτύπωσης, στην αξιολόγηση και προβολή των ερευνητικών αποτελεσμάτων και δυνατοτήτων προς τον παραγωγικό τομέα, στην ανάπτυξη συνεργασιών με επιχειρήσεις (μεταφορά/ανταλλαγή know-how και ανάπτυξη βιομηχανικής έρευνας, στην παροχή αδειοδοτήσεων (licensing) της διανοητικής ιδιοκτησίας σε επιχειρήσεις με σκοπό τη δημιουργία νέων και στη βελτιστοποίηση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών και τέλος, στην ενίσχυση επιχειρήσεων τεχνοβλαστών (spin-off) σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα.

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η σύσταση Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας. Αντικείμενο του Γραφείου είναι η ενίσχυση της ερευνητικής

ικανότητας του ΕΠΙΣΕΥ, η διασύνδεσή του με τη βιομηχανία, η μεταφορά γνώσης που παράγεται προς την κοινωνία και η καλλιέργεια της ιδέας της επιχειρηματικότητας εντός του κόλπου του. Το Γραφείο δύναται να προσελκύσει πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεις, είτε προέρχονται από ιδιωτικούς εγχώριους ή διεθνείς πόρους, είτε από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Η οικονομική διαχείριση των πόρων πραγματοποιείται από το ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ.

Το ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ, σύμφωνα με τον Οδηγό Χρηματοδότησης και Διαχείρισης Ερευνητικών και Αναπτυξιακών έργων (έγκριση 19/5/2021) «αποδέχεται τις κάθε είδους επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις, δωρεές και εισφορές τρίτων στο ΕΠΙΣΕΥ και καθορίζει τους ειδικότερους όρους αποδοχής και διάθεσής τους, όταν αυτοί δεν καθορίζονται από συμβατικές υποχρεώσεις». Επιπλέον, ορίζεται ότι «Το ΕΠΙΣΕΥ αναλαμβάνει την προετοιμασία, διαχείριση και εκτέλεση εξωτερικά χρηματοδοτούμενων ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων. Η ανάθεση και η χρηματοδότηση των Έργων μπορεί να γίνεται από Διεθνείς, Ευρωπαϊκούς και Ελληνικούς Δημόσιους ή Ιδιωτικούς φορείς». Παράλληλα, ο Οδηγός Χρηματοδότησης προβλέπει τη σύναψη πάσης φύσεως συμφωνιών με άλλους ερευνητικούς οργανισμούς για τη δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων και γνώσης, συστάδων επιχειρήσεων, Κοινοτήτων Γνώσης και Καινοτομίας και τεχνοβλαστούς (spinoff) στη δημιουργία και χρήση κοινών ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών. Αναφορικά με την έγκριση των προτάσεων για τη χρηματοδότηση της εκτέλεσης ερευνητικών και λοιπών έργων πραγματοποιείται βάσει του Οδηγού Χρηματοδότησης και Διαχείρισης του ΕΠΙΣΕΥ. Ωστόσο, αρμόδια για την κατάρτιση και παρακολούθηση του προϋπολογισμού του ΕΠΙΣΕΥ, καθώς και για την παρακολούθηση των οικονομικών μεγεθών του από όλες τις πηγές χρηματοδότησης είναι η ΜΟΔΥ του ΕΠΙΣΕΥ (Μονάδα Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης).

1.1.Γενική Πολιτική για τη Διαχείριση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΕΠΙΣΕΥ (έγκριση από Δ.Σ. 21.12.2021), ο σχεδιασμός αλλά και η διεξαγωγή ενός ερευνητικού προγράμματος οφείλουν να ακολουθούν τους κανόνες της επιστημονικής τεκμηρίωσης. Επομένως, απαγορεύεται ρητά η κατασκευή ή παραποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν πλήρη στοιχεία για την εξέλιξη και τα αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος, ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος, με ταυτόχρονη διασφάλιση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε κάθε περίπτωση. Προκειμένου να είναι άμεσα δυνατή η κατοχύρωση και η προστασία του προϊόντος της έρευνας και να μπορέσει να αναπτυχθεί η δυνατότητα οικονομικής του εκμετάλλευσης, οι ερευνητές οφείλουν ρητά να ενημερώνουν και εγγράφως τα αρμόδια όργανα του ΕΠΙΣΕΥ και να παρέχουν σε αυτά απαραίτητη

συνδρομή για την κατοχύρωση και διαχείριση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επί του έργου τους και την κατάρτιση συμβάσεων με τρίτους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΠΙΣΕΥ ως συλλογικό όργανο αυτού, λαμβάνοντας υπόψη τις παρακάτω διατάξεις οι οποίες σήμερα ισχύουν:

- 1) Τον Ν.1733/1987 «Μεταφορά τεχνολογίας, εφευρέσεις και τεχνολογική καινοτομία» (ΦΕΚ Α' 171)
- 2) Τον Ν. 2121/1993 «Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα» (ΦΕΚ Α' 25), καθώς και τον Ν. 4212/2013 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας
- 3) Τον Ν. 2741/1999 «Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις», άρθρο 23
- 4) Το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 456 της 17/24 Οκτ.1984 Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός του Νόμος (ΦΕΚ Α'164), άρθρα 60 και 785 επ.
- 5) Το άρθρο 90 του Κώδικα της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005) σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133)
- 6) Το άρθρο 211 του Ν.4957/2022 για τη σύσταση Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας
- 7) Το άρθρο 237 του Ν. 4864/2021 σχετικά με την υποστήριξη των ερευνητικών ομάδων στη διαδικασία ίδρυσης και ανάπτυξης εταιρειών (spin off)
- 8) Τον Ν.2919/2001 «Σύνδεση έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή και άλλες διατάξεις», άρθρο 11 (ΦΕΚ Α' 128/25.6.2001)
- 9) Τον Ν.4310/2014 (ΦΕΚ Α' 258/8.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε και ισχύσει σήμερα
- 10) Τον Ν.4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 83/11.5.2016)

αποφασίζει ότι ανήκει στο ίδιο (ΔΣ) το περιουσιακό δικαίωμα επί των έργων όπως:

- 1) Κάθε ανακάλυψη/εφεύρεση ή ερευνητικό αποτέλεσμα που δημιουργήθηκε με χρήση υλικών ή άυλων πόρων που υπάρχουν ή προσφέρονται στο ΕΠΙΣΕΥ
- 2) Εφευρέσεις, ανεξάρτητα από τη δυνατότητα κατοχύρωσής τους
- 3) Ψηφιακά μέσα, πολυμέσα, σημειώσεις, κείμενα και κάθε έντυπο έργο που δημιουργήθηκε με τη χρήση των υποδομών του Ινστιτούτου
- 4) Σχέδια, ποικιλίες φυτών, τυπολογίες κυκλωμάτων

- 5) Κάθε ερευνητικό αποτέλεσμα που παράχθηκε εντός του ΕΠΙΣΕΥ ή για λογαριασμό του και δεν περιγράφεται στα σημεία 1 έως 4 παραπάνω
- 6) Βάσεις δεδομένων, λογισμικό, υλικολογισμικό, υλικό μαθημάτων και κάθε σχετικό έργο που δεν περιλαμβάνεται στα σημεία 1 έως 5 παραπάνω
- 7) Τεχνογνωσία που σχετίζεται με τα σημεία 1 έως 6 παραπάνω

Τα παραπάνω δικαιώματα προέρχονται από πάσης φύσεως ερευνητική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του υπηρεσιακού καθήκοντος του προσωπικού του ΕΠΙΣΕΥ ή κατά την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων έργων, εφόσον δε προβλέπεται κάτι διαφορετικό στη σχετική σύμβαση χρηματοδότησης του εν λόγω έργου.

2. Ορισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Ο όρος της Διανοητικής Ιδιοκτησίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τους όρους της «ευρεσιτεχνίας», της «καινοτομίας» και δη της «τεχνολογικής καινοτομίας». Ο όρος της καινοτομίας συχνά συγχέεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας, ενός νέου προϊόντος κ.ο.κ. Ωστόσο, η ειδοποιός διαφορά έγκειται στην ύπαρξη της έννοιας της «εμπορευσιμότητας» και εν γένει την επιτυχή εκμετάλλευση στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα, προκειμένου η εφεύρεση να καταφέρει να μετατραπεί σε καινοτομία. Επομένως, ως καινοτομία ορίζεται «η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης, με σκοπό την παραγωγή ή/και την παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεσης παραγωγικής, χρηστικής ή/και εμπορικής εφαρμογής».

Καθίσταται σαφές πως το ενδιαφέρον γύρω από τη δυναμική των εφευρέσεων, σε ό,τι αφορά τη διαδικασία εξέλιξής τους σε καινοτομία, εγείρει μία πολυπλοκότητα που χρήζει περαιτέρω διευκρινίσεων. Για τον λόγο αυτό τίθεται υψηλά σε προτεραιότητα, η καθιέρωση των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας. Οι κύριοι λόγοι θεμελίωσής τους συνδέονται με δύο βασικούς λόγους. Αρχικά, λειτουργούν ως κίνητρα σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδιώτες ή επιχειρήσεις), προκειμένου να ασχολούνται με την έρευνα και την δημιουργία νέων προϊόντων/διαδικασιών κ.λπ. Με τη σύσταση των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας προκύπτουν κέρδη τόσο για τους ερευνητές όσο και για όσους εμπορεύονται τα ερευνητικά αποτελέσματα. Το κερδοφόρο τμήμα της ευρεσιτεχνίας είναι αυτό που στρέφει τα άτομα ή τις επιχειρήσεις στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων/διαδικασιών, που προσφέρουν όφελος στο κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον, λειτουργούν ως κίνητρο των ερευνητών για τη δημοσιοποίηση των εν λόγω καινοτομιών. Ουσιαστικά, η ύπαρξη των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας κινητοποιεί τους εφευρέτες να προχωρήσουν στην αποκάλυψη των δημιουργιών τους, προσφέροντας στον εφευρέτη κάτοχο τόσο το ίδιο το δικαίωμα όσο και την αποκλειστική και χρονικά περιορισμένη εκμετάλλευσή του, αν το επιθυμεί (άρθρο 10 παρ. 1 του Ν. 1733/1987).

Η προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας καταφέρνει να μετατρέψει τα άυλα κεφάλαια που αποτελούν αποτέλεσμα ανθρώπινης σκέψης, επινοητικότητας και δημιουργικότητας σε αποκλειστικά δικαιώματα ιδιοκτησίας, και κατ' επέκταση σε πολύτιμα οικονομικά κεφάλαια.

Ως **Διανοητική Ιδιοκτησία** ορίζεται το σύνολο των αποκλειστικών δικαιωμάτων επί πνευματικών δημιουργημάτων. Διαχωρίζεται σε δύο σκέλη: πρώτον στη *βιομηχανική ιδιοκτησία*, η οποία περιλαμβάνει τις εφευρέσεις (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εφεξής ΔΕ), τα σχέδια, τα βιομηχανικά σχέδια (τα οποία ανήκουν μεν στη βιομηχανική ιδιοκτησία, αλλά

δεν εντάσσονται στις εφευρέσεις) και υποδείγματα και τις γεωγραφικές ενδείξεις, και αφετέρου στην *πνευματική ιδιοκτησία*, η οποία καλύπτει τα καλλιτεχνικά και λογοτεχνικά έργα. Αφότου τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το 2009, η ΕΕ ορίζει ρητά την αρμοδιότητά της επί των θεμάτων που αφορούν τη Διανοητική Ιδιοκτησία (Άρθρο 118), ώστε να εξασφαλισθεί η ενιαία προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας εντός της Ένωσης.

Ο όρος «Βιομηχανική Ιδιοκτησία» περιλαμβάνει το σύνολο των ρυθμίσεων που προασπίζουν τις άυλες αξίες της επιχείρησης με την χορήγηση αποκλειστικών δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, παραχώρηση δικαιωμάτων σε τεχνικές επινοήσεις, σε αισθητικές δημιουργίες αλλά και σε διακριτά γνωρίσματα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κύριος στόχος είναι η διασφάλιση ότι η επιχείρηση που διαμόρφωσε αυτές τις αξίες, κατέχει το δικαίωμα τόσο να τις χρησιμοποιεί όσο και να τις εκμεταλλεύεται προς δικό της όφελος απρόσκοπτα και κατ' αποκλειστικότητα. Παρά το νομοθετικό «κενό» σε θέματα προστασίας δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας στο σύνολο, μετά τη Διεθνή Σύμβαση των Παρισίων το 1883, επικρατεί η άποψη ότι στο αντικείμενο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας υπάγονται τα αναγνωρισμένα και προστατευόμενα, από την έννομη τάξη, άυλα δικαιώματα της επιχείρησης που είναι οικονομικά εκμεταλλεύσιμα. Οι σχετικές ρυθμίσεις που αφορούν τα κατ' ιδίαν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν περιορίζονται στην παροχή έννομης προστασίας, αλλά καθορίζουν και τις προϋποθέσεις κτήσης και εκμετάλλευσης, καθώς και τα όρια προστασίας αυτών. Ωστόσο, ο όρος «βιομηχανική ιδιοκτησία» παρουσιάζει ορισμένες ανακρίβειες, καθώς τα δικαιώματα που τη συνοδεύουν δεν περιορίζονται στον βιομηχανικό τομέα, αλλά, εν γένει, στις συναλλαγές, ενώ ταυτόχρονα ο όρος «ιδιοκτησία» δεν αφορά μονάχα ενσώματα αντικείμενα, αλλά και άυλα αγαθά.

Ως εκ τούτου προκύπτει ότι στη βιομηχανική ιδιοκτησία υπάγονται τα εξής: α) οι προστατευόμενες τεχνικές επινοήσεις, όπως η ευρεσιτεχνία και τα υποδείγματα χρησιμότητας (ν. 1733/1987), τα πιστοποιητικά φυτικής δημιουργίας (ν. 1546/1985), οι τοπογραφίες προϊόντων ημιαγωγών (π.δ. 45/1991), β) οι αισθητικές δημιουργίες, όπως τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα (π.δ. 259/1997), γ) τα σήματα (ν. 4679/2020), δ) τα διακριτικά γνωρίσματα του ουσιαστικού συστήματος, δηλ. το όνομα, η επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος και ο διασηματισμός (αρ. 13-15 ν. 146/1914), ε) οι γεωγραφικές ενδείξεις (αρ. 3 ν. 146/1914) και στ) τα εμπορικά απόρρητα (αρ. 16-18 ν. 146/1914, αρ. 22α-22κ ν. 1733/1987). (βλ. Νικόλαος Κ. Ρόκας «Βιομηχανική Ιδιοκτησία και Αθέμιτος Ανταγωνισμός», Έκδοση 4η, 2022)

2.1 Κατηγορίες εφευρέσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.1733/1987 υπάρχουν τρεις κατηγορίες εφευρέσεων:

- Η Ελεύθερη εφεύρεση, η οποία πραγματοποιείται από εργαζόμενο και ανήκει σ' αυτόν.
- Η Υπηρεσιακή Εφεύρεση, η οποία είναι το προϊόν συμβατικής σχέσης εργαζομένου με εργοδότη για την ανάπτυξη εφευρετικής δράσης. Στην περίπτωση πραγματοποίησης υπηρεσιακής εφεύρεσης ο δημιουργός δικαιούται πρόσθετη εύλογη αμοιβή, αν η εφεύρεση είναι ιδιαίτερα επωφελής για τον εργοδότη. Τα δικαιώματα της εφεύρεσης ανήκουν εξολοκλήρου στον εργοδότη.
- Η Εξαρτημένη Εφεύρεση, η οποία είναι η εφεύρεση που πραγματοποιείται από τον δημιουργό με την χρήση υλικών, μέσων ή πληροφοριών της επιχείρησης στην οποία εργάζεται. Η εξαρτημένη εφεύρεση ανήκει κατά 40% στον εργοδότη και κατά 60% στον δημιουργό. Ο εργοδότης δικαιούται να εκμεταλλευτεί την εξαρτημένη εφεύρεση κατά προτεραιότητα έναντι αμοιβής προς τον δημιουργό. Ο δημιουργός εξαρτημένης εφεύρεσης γνωστοποιεί αμελλητί εγγράφως στον εργοδότη την πραγματοποίηση της εφεύρεσης και παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για την από κοινού υποβολή αίτησης χορήγησης ΔΕ. Αν ο εργοδότης δε δηλώσει εγγράφως στον εργαζόμενο μέσα σε τέσσερις μήνες από την παραπάνω γνωστοποίηση ότι ενδιαφέρεται να συνυποβάλει αίτηση ΔΕ., ο εργαζόμενος μπορεί να υποβάλλει αίτηση ΔΕ. για λογαριασμό του, στην οποία περίπτωση η εφεύρεση ανήκει εξ ολοκλήρου στον εργαζόμενο».

Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι οι εφευρέσεις του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), μελών του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (ΕΕΠ), μελών του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) υπάγονται στις εξαρτημένες εφευρέσεις. Ως εκ τούτου κάθε εφεύρεση, που αναπτύσσεται χρησιμοποιώντας υλικοτεχνικές υποδομές του ΕΠΙΣΕΥ, εμπίπτει στην κατηγορία των εξαρτημένων εφευρέσεων (άρθρο 65 του Ν. 4864/2021).

2.2 Γενικές αρχές για τις Εφευρέσεις

Κάθε εφεύρεση που μπορεί να οδηγήσει σε Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας και προέρχεται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, από το ερευνητικό δυναμικό του ΕΠΙΣΕΥ, στο πλαίσιο των καθηκόντων τους ή κατά την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων θα πρέπει να γνωστοποιείται έγκαιρα και εγγράφως στο ΕΠΙΣΕΥ. Ο εργαζόμενος/εφευρέτης είναι υποχρεωμένος, το αργότερο κατά την ολοκλήρωση του έργου διανόησης να γνωστοποιεί

εγγράφως στον Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ ότι έχει σχέση με τη δημιουργία πριν από την ανακοίνωσή της σε οποιονδήποτε τρίτο, εκτός ΕΠΙΣΕΥ και, επιπλέον, να παρέχει (όπου κρίνεται εύλογο και στον βαθμό που είναι αντικειμενικά εφικτό) τις απαραίτητες πληροφορίες. Για την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, ο εφευρέτης γνωστοποιεί πρώτα στο Γραφείο για το ερευνητικό έργο και τα παραγόμενα αποτελέσματα, και στη συνέχεια, το Γραφείο επικοινωνεί τις πληροφορίες στο ΔΣ και τον Διευθυντή. Σε περίπτωση δημιουργίας έργου διανόησης από περισσότερους από έναν εργαζόμενο, και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα περί διανομής και έκτασης δικαιωμάτων καθενός σε περίπτωση εκμετάλλευσης, θα συμφωνούνται μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών με ιδιωτικό συμφωνητικό που θα κατατίθεται στον Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ, μέσω του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας – Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Η χρηματοδότηση της προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί να γίνεται με ίδιους πόρους, με δημόσια, ευρωπαϊκή, ιδιωτική ή άλλη εξωτερική χρηματοδότηση, με κοινοπραξίες και συμπράξεις, με χορηγίες, δωρεές ή συμμετοχή σε funds, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από την αξιοποίηση και εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει ύστερα από την αρμόδια εισήγηση στο Διευθυντή και Πρόεδρο του ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ για οποιαδήποτε συμφωνία μεταφοράς τεχνολογίας και αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των αδειών εκμετάλλευσης πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Η πρόταση για τα ΔΕ υποβάλλεται από τον/την εφευρέτη ή τους εφευρέτες στον Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ μαζί με τεκμηριωμένη μελέτη για την πρωτοτυπία της, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, τα παρεμφερή κατοχυρωμένα ΔΕ και όποια άλλα στοιχεία θεωρούνται ότι θα βοηθήσουν στην αντικειμενική αξιολόγηση των ΔΕ και τη λήψη απόφασης για την κατοχύρωσή τους.

Εφόσον κατατεθεί η αίτηση για την απόκτηση διπλώματος, οι ερευνητές/εφευρέτες, ενεργώντας συλλογικά, όταν είναι περισσότεροι του ενός, μπορούν ελεύθερα να δημοσιοποιούν τις εφευρέσεις, αν κατά την κρίση τους, αυτό είναι προς όφελος της επιστήμης και της τεχνολογίας, αρκεί να μην παραβιάζονται με τον τρόπο αυτό όροι ή συμφωνίες που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της ερευνητικής τους εργασίας.

Το ΕΠΙΣΕΥ διατηρεί το δικαίωμα να διακόψει τη χρηματοδότηση της διαδικασίας έκδοσης ή συντήρησης ενός Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας, οποτεδήποτε αυτό το κρίνει σκόπιμο, ιδίως

στην περίπτωση κατά την οποία εκτιμάται ότι η ευρεσιτεχνία δεν είναι αξιοποιήσιμη εμπορικά. Στην περίπτωση αυτή ο ερευνητής/εφευρέτης έχει το δικαίωμα να συνεχίσει τη διαδικασία με δική του χρηματοδότηση και η εφεύρεση πλέον θεωρείται «ελεύθερη εφεύρεση», σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν. 1733/1987.

Εάν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έκδοσης ΔΕ. (ή πριν από τη έναρξη της διαδικασίας) εκδηλωθεί ενδιαφέρον εκμετάλλευσης από τρίτο, (με σκοπό την συνεκμετάλλευση του ΔΕ. ή της εφεύρεσης) ή, εάν σύμφωνα με τη σύμβαση χρηματοδότησης της έρευνας, από την οποία προήλθε η εφεύρεση, συμμετέχει αυτοδίκαια στο ΔΕ. και τρίτος φορέας, τότε το ΕΠΙΣΕΥ και ο τρίτος διαπραγματεύονται από κοινού την κατανομή του κόστους (τέλη) της έκδοσης και συντήρησης του ΔΕ. καθώς και την κατανομή του οικονομικού οφέλους, που τυχόν θα προκύψει.

Οι προβλέψεις της παρούσας πολιτικής μπορούν να τροποποιούνται ή να αναιρούνται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων.

2.2.1 Γενικές αρχές για τις Εφευρέσεις

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1733/1987 και ειδικότερα του άρθρου 12 ισχύουν τα παρακάτω:

1.«Το δικαίωμα για τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας και το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μπορούν να μεταβιβαστούν με έγγραφη συμφωνία ή να κληρονομηθούν. Η μεταβίβαση συντελείται από την κατοχύρωση της συμφωνίας ή του κληρονομητηρίου στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και δημοσιεύεται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας.»

2. Οι από κοινού κάτοχοι διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορούν, ο καθένας ξεχωριστά, να μεταβιβάζουν με έγγραφη συμφωνία το μερίδιό τους στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Το ίδιο ισχύει για το από κοινού δικαίωμα χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

3. Ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να παραχωρεί με έγγραφη συμφωνία άδεια εκμετάλλευσης του διπλώματός του σε τρίτους. Για την άδεια εκμετάλλευσης κοινού διπλώματος ευρεσιτεχνίας απαιτείται συμφωνία όλων των δικαιούχων.

«Η συμφωνία για την παραχώρηση συμβατικής άδειας εκμετάλλευσης δημοσιεύεται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία καταχώρισής της στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.»

4. Εκτός από αντίθετη συμφωνία, η άδεια εκμετάλλευσης δεν είναι αποκλειστική, δεν μεταβιβάζεται και δεν κληρονομείται.

5. Ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να δηλώσει στον ΟΒΙ οποτεδήποτε ότι συναινεί στην παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, με ή χωρίς αποκλειστικότητα, έναντι αποζημίωσης.

Η δήλωση ισχύει για δύο έτη, καταχωρίζεται στο μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δημοσιεύεται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και σημειώνεται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

6. Στην περίπτωση της παραγράφου 5, στον δικαιούχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας παρέχεται έκπτωση από το ποσό των οφειλόμενων ετήσιων τελών προστασίας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το ύψος της οποίας καθορίζεται γενικά ή κατά κατηγορία περιπτώσεων από το διοικητικό συμβούλιο του ΟΒΙ και μόνο για το χρονικό διάστημα που ισχύει η δήλωση.»

2.3 Πνευματική Ιδιοκτησία – Δικαιώματα Δημιουργού

Τα ζητήματα προστασίας της **Πνευματικής Ιδιοκτησίας** ρυθμίζονται από τον Ν.2121/1993 σχετικά με την «Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα».

Τα δικαιώματα δημιουργού αφορούν κυρίως λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα, ηχογραφήσεις ήχου και βίντεο, μεταδόσεις εκπομπών. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να προστατευτεί και η δημιουργία λογισμικού, παρόλο που το λογισμικό μπορεί να είναι αντικείμενο διπλώματος ευρεσιτεχνίας αν αποτελεί μέρος μιας εφεύρεσης. Στην περίπτωση επιστημονικών δημοσιεύσεων σε περιοδικά ή ανακοινώσεων σε συνέδρια ο/οι συγγραφέας/είς εκχωρούν τα δικαιώματα στον εκδοτικό οίκο ή τον οργανισμό που διοργανώνει το συνέδριο. Τα δικαιώματα υφίστανται αυτόματα χωρίς να απαιτείται διαδικασία αιτήσεως και έχουν ισχύ 70 έτη μετά το θάνατο του δημιουργού. Ειδικότερα σύμφωνα με το Ν.2121/1993, ως έργο νοείται «κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με ορισμένη μορφή, ιδίως τα έργα του λόγου, γραπτά ή προφορικά, οι μουσικές συνθέσεις με κείμενα ή χωρίς, τα θεατρικά έργα με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες, τα αρχιτεκτονικά έργα, τα φωτογραφικά έργα, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τυπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη». Νοούνται επίσης ως έργα «οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης, καθώς και οι συλλογές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων, όπως οι

εγκυκλοπαίδειες και οι ανθολογίες, εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη». Αντικείμενο προστασίας είναι και οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες λόγω της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα. Η προστασία αυτή δεν εκτείνεται στο περιεχόμενο των βάσεων δεδομένων και δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα που υφίστανται στο περιεχόμενο αυτό. Ως βάση δεδομένων νοείται η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με άλλο τρόπο. Κατά το άρθρ. 2 παρ. 3 του Ν. 2121/1993 «Ως έργα λόγου προστατευμένα κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρούνται τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους. Η προστασία παρέχεται σε κάθε μορφή έκφρασης ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι ιδέες και οι αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή, περιλαμβανομένων και εκείνων στις οποίες βασίζονται τα στοιχεία διασύνδεσής του, δεν προστατεύονται κατά τον νόμο αυτό. Ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή θεωρείται πρωτότυπο, εφόσον είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του».

Οι πνευματικοί δημιουργοί με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό Πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (Περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (Ηθικό δικαίωμα). Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ίδιου νόμου ισχύουν τα κάτωθι:

«1. Το ηθικό δικαίωμα δίνει στον δημιουργό ιδίως τις εξουσίες: α) της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση), β) της αναγνώρισης της πατρότητάς του πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να απαιτεί, στο μέτρο του δυνατού, τη μνεία του ονόματός του στα αντίτυπα του έργου του και σε κάθε δημόσια χρήση του έργου του, ή αντίθετα, να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο, γ) της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού οφειλόμενης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό, δ) της προσπέλασης στο έργο του, έστω και αν το περιουσιακό δικαίωμα στο έργο ή η κυριότητα στον υλικό φορέα του έργου ανήκει σε άλλον, οπότε η προσπέλαση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο που προκαλεί τη μικρότερη δυνατή ενόχληση στο δικαιούχο, ε) προκειμένου περί έργων λόγου ή επιστήμης, της υπαναχώρησης από συμβάσεις μεταβίβασης του περιουσιακού δικαιώματος ή εκμετάλλευσής του ή αδείας εκμετάλλευσής του εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την

προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις και με καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για την θετική του ζημία.

2. Στην τελευταία περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, η υπαναχώρηση ενεργεί μετά την καταβολή της αποζημίωσης. Αν μετά την υπαναχώρηση, ο δημιουργός αποφασίσει και πάλι να προβεί σε μεταβίβαση ή εκμετάλλευση του έργου ή έργου παραπλήσιου, οφείλει κατά προτεραιότητα να προσφέρει στον παλαιό αντισυμβαλλόμενο του τη δυνατότητα να ανακαταρτίσει την παλαιά σύμβαση με όρους όμοιους ή ανάλογους προς εκείνους που ίσχυαν κατά το χρόνο της υπαναχώρησης.

3. Το ηθικό δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος».

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ίδιου Νόμου ορίζονται τα εξής σχετικά με το **περιουσιακό δικαίωμα**:

«1. Το **περιουσιακό δικαίωμα** δίνει στον δημιουργό ιδίως την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει: α) Την εγγραφή και την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή των έργων τους με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει. β) Τη μετάφραση των έργων τους. γ) Τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλες μετατροπές των έργων τους. δ) Όσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα (αντίγραφα) των έργων τους, τη διανομή τους στο κοινό με οποιαδήποτε μορφή μέσω πώλησης ή με άλλους τρόπους. Το δικαίωμα διανομής εντός της Κοινότητας αναλώνεται μόνο εάν η πρώτη πώληση ή η με οποιονδήποτε άλλο τρόπο πρώτη Μεταβίβαση της κυριότητας του πρωτοτύπου ή των αντιτύπων εντός της Κοινότητας πραγματοποιείται από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του. ε) Την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό, όσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα των έργων τους. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται από οποιαδήποτε πώληση ή άλλη πράξη διανομής του πρωτοτύπου ή των αντιτύπων. Τα δικαιώματα αυτά δεν εφαρμόζονται σε σχέση με τα έργα αρχιτεκτονικής και τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών. Η εκμίσθωση και ο δημόσιος δανεισμός νοούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην οδηγία 92/100 του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1992 (ΕΕΕΚ αριθμ. Ι 346/61 27.11.1992). στ) Τη δημόσια εκτέλεση των έργων τους. ζ) Τη μετάδοση ή αναμετάδοση των έργων τους στο κοινό με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, παραλλήλως προς την επιφάνεια της γης ή μέσω δορυφόρων. η) Την παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση στα έργα αυτά, όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Τα

δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται με οποιαδήποτε πράξη παρουσίασης στο κοινό με την έννοια της παρούσας ρύθμισης. θ) Την εισαγωγή αντιτύπων των έργων τους που παρήχθησαν στο εξωτερικό χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού ή, εφόσον πρόκειται για εισαγωγή από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αν το δικαίωμα της εισαγωγής αντιτύπων στην Ελλάδα είχε συμβατικά διατηρηθεί από τον δημιουργό. (άρθρα 2, 3 παρ. 1 και 3, 4 Οδηγίας 2001/29 ΕΕΕΚ αριθμ. L.167/10 22.6.2001).

2. Δημόσια θεωρείται κάθε χρήση ή εκτέλεση ή παρουσίαση του έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους.

3. Ο δημιουργός βάσης δεδομένων έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει ή να απαγορεύει: α) την προσωρινή ή διαρκή αναπαραγωγή της βάσης δεδομένων με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, β) τη μετάφραση, προσαρμογή, διευθέτηση και οποιαδήποτε άλλη μετατροπή της βάσης δεδομένων, γ) οποιαδήποτε μορφή διανομής της βάσης δεδομένων ή αντιγράφων της στο κοινό. Η πρώτη πώληση αντιγράφου της βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από το δικαιούχο, ή με τη συγκατάθεσή του, συνεπάγεται ανάλωση του δικαιώματος μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα. δ) οποιαδήποτε ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση της βάσης δεδομένων στο κοινό, ε) οποιαδήποτε αναπαραγωγή, διανομή, ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση στο κοινό των αποτελεσμάτων των πράξεων που αναφέρονται στο στοιχείο β'. Ο νόμιμος χρήστης βάσης δεδομένων ή αντιγράφων της μπορεί να εκτελέσει χωρίς άδεια του δημιουργού, οποιαδήποτε από τις παραπάνω πράξεις, οι οποίες είναι αναγκαίες για την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσης δεδομένων και την κανονική χρησιμοποίησή της. Στο μέτρο που ο νόμιμος χρήστης δικαιούται να χρησιμοποιεί τμήμα μόνο της βάσης δεδομένων, η προηγούμενη διάταξη εφαρμόζεται μόνο για το τμήμα αυτό. Συμφωνίες αντίθετες προς τις ρυθμίσεις των δύο αμέσως προηγούμενων εδαφίων είναι άκυρες. (άρθρα 5. 6 παρ. 1 και 15 οδηγίας 96/9). Αναπαραγωγή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για ιδιωτικούς σκοπούς δεν επιτρέπεται».

Τα έργα λοιπόν που δημιουργούνται κατά την ερευνητική προσπάθεια των μελών του ΕΠΙΣΕΥ και αποτελούν πρωτότυπα πνευματικά δημιουργήματα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, ως τέτοια χρήζουν προστασίας κατά τις διατάξεις του Ν.2121/1993. Σύμφωνα μάλιστα με τις διατάξεις των άρθρων 8 και 40 του ν. 2121/1993 τα περιουσιακά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων του προϊόντος που δημιουργήθηκε σε εκτέλεση σύμβασης εργασίας μεταβιβάζονται

αυτοδικαίως στο ΕΠΙΣΕΥ εκτός εάν το συγκεκριμένο πρόγραμμα ορίζει ρητά διαφορετικά κατανομή των δικαιωμάτων.

3. Διάκριση Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Ένα σημαντικό ζήτημα που τίθεται σχετικά με την προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας είναι η στρατηγική επιλογή του πιο κατάλληλου τρόπου διασφάλισής της. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητη η ενημέρωση σχετικά με τις διαθέσιμες επιλογές για τα μοντέλα που είναι διαθέσιμα για την αξιοποίηση του ερευνητικού αποτελέσματος.

Η απόφαση για την επιλογή αυτή πρέπει να λαμβάνεται κατόπιν μελέτης, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο της έρευνας. Η σχετική διερεύνηση για την κατάλληλη επιλογή πραγματοποιείται από το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας, σε συνεργασία με τον δημιουργό του ερευνητικού αποτελέσματος. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω αρχές:

- Ο τρόπος προστασίας του ερευνητικού αποτελέσματος δεν πρέπει να δημιουργεί οποιοδήποτε κώλυμα στην ευρύτερη δυνατή αξιοποίησή του από οποιονδήποτε έχει τη θέληση και τη δυνατότητα (εξυπηρέτηση του *δημοσίου συμφέροντος*), ενώ ταυτόχρονα να μην περιορίζει την ευχέρεια του Ερευνητικού Φορέα να το εκμεταλλεύεται κατά προτεραιότητα για τους δικούς του σκοπούς.
- Ο τρόπος προστασίας θα πρέπει να μπορεί να διασφαλίζει ακόμα και τα αποτελέσματα που δεν είναι ώριμα ή που προορίζονται για διάθεση με ανοιχτές άδειες ή που δεν προβλέπεται άμεση αξιοποίησή τους.
- Να είναι σαφής και καταγεγραμμένη η πληροφορία σχετικά με το αν υπάρχει συνιδιοκτησία στο αντικείμενο προστασίας, πριν ληφθεί η απόφαση για την επιλογή του.
- Στις περιπτώσεις που υπάρχει η προοπτική αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων από τεχνοβλαστό, η προοπτική πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής προστασίας ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα στη διαδικασία μεταφοράς στη νέα εταιρεία.
- Να λαμβάνεται υπόψη το μοντέλο επιχειρηματικής αξιοποίησης κατά την επιλογή του τρόπου προστασίας. Για παράδειγμα, σε περιπτώσεις που δεν προβλέπεται πώληση ή μεταφορά τεχνολογίας ή που η αξιοποίηση πρέπει να γίνει πολύ άμεσα ή/και δεν προβλέπεται να συνεχιστεί σε βάθος χρόνου (ευκαιριακή/ρηχή αγορά), μπορεί να αρκεί η τήρηση της μυστικότητας και να μην είναι απαραίτητη επίσημη κατοχύρωση.

3.1. Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Οι κανονισμοί σχετικά με το Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας (ΔΕ) ορίζονται με βάση τις διατάξεις του Ν.1733/1987. Σύμφωνα με αυτόν, το Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας είναι μία διοικητική πράξη που εκδίδεται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) (άρθρο 8) με την οποία βεβαιώνεται το κανονικό της δήλωσης ευρεσιτεχνίας και παρέχεται στον δικαιούχο απόλυτο και χρονικά περιορισμένο δικαίωμα στην ευρεσιτεχνία. Το δικαίωμα του εφευρέτη έχει περιορισμένη προστασία και είναι επισφαλές. Ωστόσο, η προστασία καθορίζεται με τη δήλωση της εφεύρεσης από τον δικαιούχο στην αρμόδια κρατική αρχή, που επιβάλλει ο εκάστοτε νόμος. Το χρονικό σημείο δήλωσης της εφεύρεσης αποτελεί το εφαλτήριο για την έκδοση διοικητικής πράξης, που ονομάζεται «δίπλωμα ευρεσιτεχνίας». Η διάρκεια ισχύος του αρχίζει από την επόμενη της ημέρας κανονικής κατάθεσης της αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, σ. άρθρ. 11 του Ν.1733/1987.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου ορίζονται τα ακόλουθα:

«Παρ 1. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας χορηγούνται για επινοήματα νέα που εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα και είναι επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Η εφεύρεση μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή.

Παρ 9. Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγείται και για εφεύρεση που γνωστοποιήθηκε μέσα στους έξι μήνες πριν την κατάθεση της αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αν η γνωστοποίηση οφείλεται: α. Σε καταχρηστική ενέργεια σε βάρος του αιτούντος ή του δικαιοπάροχου του. β. Σε παρουσίαση της εφεύρεσης σε επίσημα αναγνωρισμένη έκθεση κατά την έννοια της σύμβασης για τις διεθνείς εκθέσεις που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 22 Νοεμβρίου 1928 και κυρώθηκε με τον Ν.5562/1932 (ΦΕΚ 221). Στην περίπτωση αυτή ο αιτών οφείλει να δηλώσει κατά την κατάθεση της αίτησης ότι η εφεύρεσή του έχει παρουσιαστεί σε έκθεση και να προσκομίσει σχετική βεβαίωση.

Παρ 10. Η γνωστοποίηση της παραγράφου 9 δεν θίγει τον κατά την παράγραφο 3, νέο χαρακτήρα της εφεύρεσης».

Εξαιρούνται από τη χορήγηση ΔΕ οι παρακάτω περιπτώσεις σύμφωνα με τα άρθρο 5 παρ. 1, 6 και 8 του Ν. 1733/1987:

- α. Οι ανακαλύψεις, οι επιστημονικές θεωρίες και οι μαθηματικές μέθοδοι.
- β. Οι αισθητικές δημιουργίες.

γ. Τα σχέδια, οι κανόνες και οι μέθοδοι για την άσκηση πνευματικών δραστηριοτήτων, για παιχνίδια και για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.

δ. Τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ε. Η παρουσίαση πληροφοριών.

στ. Οι μέθοδοι χειρουργικής και θεραπευτικής αγωγής του ανθρώπινου σώματος ή του σώματος των ζώων.

ζ. Οι διαγνωστικές μέθοδοι που εφαρμόζονται στο ανθρώπινο σώμα ή στο σώμα των ζώων

η. Οι ποικιλίες φυτών ή είδη ζώων ή βιολογικές μέθοδοι παραγωγής φυτών ή ζώων. Όμως, για τις μικροβιολογικές μεθόδους και τα προϊόντα που παράγονται με αυτές τις μεθόδους χορηγούνται ΔΕ.

θ. Οι εφευρέσεις των οποίων η δημοσίευση ή η εφαρμογή αντίκειται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη.»

Σχετικά με τις παραπάνω περιπτώσεις στ και ζ, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 7 του Ν.1733/1987 μπορεί να χορηγηθεί ΔΕ για προϊόντα και ιδίως για ουσίες ή συνθέσεις που χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή των μεθόδων αυτών.

3.1.1. Κατάθεση στην αρμόδια αρχή

Το Εθνικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας εκδίδεται κατόπιν σχετικής αίτησης σε μία χώρα και παρέχει προστασία μόνο στη χώρα αυτή. Το Εθνικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας είναι τίτλος προστασίας, ο οποίος εκδίδεται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) με ισχύ 20 χρόνων, που χορηγείται στον δικαιούχο για επινοήματα νέα, με εφευρετική δραστηριότητα και επιδεικτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Όπως αναφέρει ο ΟΒΙ, εφεύρεση κρίνεται νέα αν δεν ανήκει στη στάθμη της τεχνικής και εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα -αν δηλαδή, κατά την κρίση ειδικού, δεν προκύπτει με προφανή τρόπο από την υπάρχουσα στάθμη της τεχνικής. Επιδεικτική βιομηχανικής εφαρμογής είναι εφόσον μπορεί να παραχθεί και να χρησιμοποιηθεί σε οποιονδήποτε τομέα παραγωγικής δραστηριότητας.

Η διαδικασία χορήγησης περιλαμβάνει δυνάμει των άρθρων 7 και 8 Ν.1733/1987:

- Την κατάθεση της αίτησης στον ΟΒΙ, η οποία να περιέχει: α) Το πλήρες όνομα ή την επωνυμία, την εθνικότητα, την κατοικία ή την έδρα και τη διεύθυνση του καταθέτη, β) Περιγραφή της εφευρέσεως και προσδιορισμό μιας ή περισσότερων αξιώσεων.

Ο ΟΒΙ μπορεί να ζητήσει συμπλήρωση ή επαναδιατύπωση της περιγραφής ή των αξιώσεων, ώστε να είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις του νόμου αυτού. Ως αξίωση στο νόμο αυτόν νοείται η έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας και γ) Αίτημα χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα σχέδια στα οποία αναφέρονται οι αξιώσεις ή η περιγραφή, η περίληψη της εφεύρεσης, οι επεξηγήσεις για την κατανόηση της περιγραφής και τα έγγραφα νομιμοποίησης του καταθέτη σε περίπτωση νομικού προσώπου ή σε περίπτωση φυσικού προσώπου, εάν δεν είναι ο εφευρέτης. Επίσης, επισυνάπτονται οι αποδείξεις είσπραξης των τελών κατάθεσης και πρώτου έτους προστασίας.

- Προθεσμία 4 μηνών για τυχόν διορθώσεις ή συμπλήρωση ελλείψεων.
- Έλεγχος για το "νέο" και την εφευρετική δραστηριότητα, σύνταξη έκθεσης έρευνας ή έκθεσης έρευνας με αιτιολογημένη γνώμη.
- Προθεσμία 3 μηνών για παρατηρήσεις του καταθέτη στην έκθεση έρευνας.
- Σύνταξη τελικής έκθεσης έρευνας ή τελικής έκθεσης έρευνας με αιτιολογημένη γνώμη.
- Έκδοση ΔΕ.

Αναφορικά με την τροποποίηση των στοιχείων ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας αυτή περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- αλλαγή στοιχείων του ιδιοκτήτη,
- εκχώρηση δικαιωμάτων διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή συγχώνευσης του ιδιοκτήτη,
- διόρθωση στοιχείων διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή αίτησης.

3.1.2 Τέλη

Τα ετήσια Τέλη σχετικά με την προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας προκαταβάλλονται για κάθε επόμενο έτος και η σχετική απόδειξη υποβάλλεται στον ΟΒΙ κάθε χρόνο μέχρι την τελευταία ημέρα του μήνα που αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία έγινε η κατάθεση της αίτησης. Μετά τη λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέσα σε έξι μήνες απ' αυτήν ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να καταβάλει τα Τέλη που οφείλονται προσαυξημένα κατά πενήντα τοις εκατό (άρθρο 24 παρ.2 Ν. 1733/1987).

Όσον αφορά τα τέλη των αξιώσεων μιας εφεύρεσης υπάρχουν σχετικές οδηγίες του ΟΒΙ στις ενότητες που αναφέρονται στα Τέλη, σχετικά με την κατάθεση της αίτησης ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ, τις Προθεσμίες για τη συμπλήρωση των εγγράφων και την καταβολή των οφειλόμενων

τελών, σχετικά με την κατάθεση αίτησης ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ και στις Συνέπειες μη καταβολής οφειλόμενων τελών.

Ενδεικτικά αναφέρονται εδώ τα κόστη κάποιων κατηγοριών τελών, όπως αυτά ισχύουν από την 1.1.2016:

- Τέλος κατάθεσης αίτησης για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας: 50 ευρώ
- Τέλος για κάθε αξίωση που περιέχεται στην αίτηση για χορήγηση Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (για αξιώσεις μετά τη δέκατη): 30 ευρώ ανά αξίωση
- Τέλος χορήγησης για τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας: 150 ευρώ.

Σε κάθε περίπτωση βέβαια για οποιαδήποτε κατηγορία τέλους ο κάθε ενδιαφερόμενος καλείται να ανατρέχει στις τιμολογιακές κατευθύνσεις του ΟΒΙ, όπως εκάστοτε ισχύουν.

3.1.3 Τερματισμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Η χρονική περίοδος προστασίας ενός κατοχυρωμένου διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή καταχώρισης αίτησης για χορήγηση διπλώματος, μπορεί να τερματιστεί πριν τη λήξη της μέγιστης περιόδου προστασίας, είτε λόγω μη έγκαιρης καταβολής των προβλεπόμενων τελών ανανέωσής του (άρθρο 24 του Ν. 1733/1987), είτε λόγω εγκατάλειψης του δικαιώματος (άρθρο 16 του Ν. 1733/1987), ή λόγω ακύρωσης δικαιώματος μέσω δικαστικής απόφασης (άρθρο 15 του Ν. 1733/1987).

3.2 Δίπλωμα Τροποποίησης (ΔΤ)

Σύμφωνα με τον Ν.1733/1987 και το άρθρο 18, το Δίπλωμα Τροποποίησης (εφεξής ΔΤ) είναι ένας τίτλος προστασίας που χορηγείται σε μία νέα εφεύρεση, που αποτελεί τροποποίηση κάποιας άλλης εφεύρεσης που έχει ήδη προστατευτεί με κύριο ΔΕ. Αίτηση για ΔΤ μπορεί να κατατεθεί όταν έχει γίνει η χορήγηση του ΔΕ. Το ΔΤ ακολουθεί την πορεία του κύριου ΔΕ και λήγει μαζί με αυτό. Το ΔΤ χορηγείται μόνο στον δικαιούχο του κύριου ΔΕ.

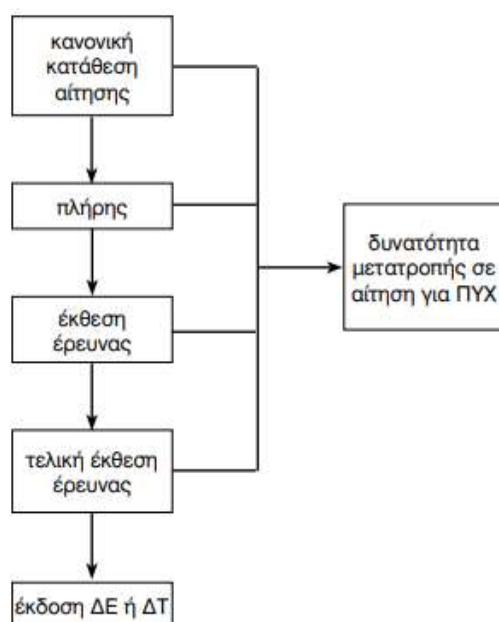
Το αντικείμενο της νέας εφεύρεσης πρέπει να συνδέεται με μία τουλάχιστον αξίωση του κύριου ΔΕ. Τα κριτήρια χορήγησης που ισχύουν για ΔΕ, δηλαδή το να πληρούνται οι προδιαγραφές για να θεωρηθεί εφεύρεση -νέο, εφευρετική δραστηριότητα, βιομηχανικά εφαρμόσιμο- ισχύουν και για τη χορήγηση ΔΤ, αντίστοιχα, ισχύουν οι εξαιρέσεις.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι αν μετά από δικαστική απόφαση, ακυρωθεί το κύριο ΔΕ, δε συνεπάγεται αυτόματα και η ακύρωση του Διπλώματος Τροποποίησης. Σε αυτή την περίπτωση, το ΔΤ θα εξακολουθήσει να ισχύει εφόσον καταβάλλονται γι' αυτό τα ετήσια τέλη

που απαιτούνται για το κύριο ΔΕ. Συνεπώς, η λήξη του ΔΤ θα επέλθει την ημερομηνία που θα έληγε το κύριο ΔΕ.

Το ΔΤ μπορεί να μετατραπεί μετά από αίτηση του δικαιούχου του σε ΔΕ. Για το ΔΕ που προκύπτει, ως ημερομηνία κατάθεσης θεωρείται η ημερομηνία κατάθεσης του ΔΤ. Συνεπώς, η διάρκεια του ΔΕ θα είναι 20 χρόνια απ' αυτή την ημερομηνία.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1733/1987 ισχύουν τα όσα παρατίθενται στο κάτωθι σχεδιάγραμμα:

Διάγραμμα 1: Διαδικασία χορήγησης Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας ή Διπλώματος Τροποποίησης

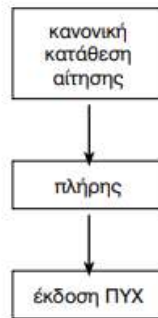
3.3 Πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας (ΠΥΧ)

Το Πιστοποιητικό Υποδείγματος Χρησιμότητας (εφεξής ΠΥΧ) είναι τίτλος προστασίας με διάρκεια 7 χρόνια που χορηγείται στον δικαιούχο για τρισδιάστατα αντικείμενα με καθορισμένο σχήμα και μορφή, που προτείνονται ως νέα, βιομηχανικά εφαρμόσιμα και με δυνατότητα να δώσουν λύση σε τεχνικό πρόβλημα (άρθρο 19 του Ν.1733/1987). Το ΠΥΧ μπορεί να χορηγηθεί π.χ. για εργαλείο, όργανο, συσκευή, σκεύος, εξαρτήματά τους κ.λπ.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί περιγράφεται ως εξής:

- 1) Κατάθεση της σχετικής αίτησης (ή μετατροπή αίτησης για ΔΕ, πριν την έκδοσή του, σε αίτηση για ΠΥΧ ή αυτοδίκαια μετατροπή από τον ΟΒΙ λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής τελών σύνταξης έκθεσης έρευνας).

- 2) Προθεσμία 4 μηνών για τυχόν διορθώσεις ή συμπλήρωση ελλείψεων ώστε να είναι «πλήρης» η κατάθεση.
- 3) Έκδοση ΠΥΧ (χωρίς προηγούμενο έλεγχο του «νέου» και «βιομηχανικά εφαρμόσιμου», με ευθύνη του καταθέτη).

Διάγραμμα 2: Διαδικασία χορήγησης Πιστοποιητικού Υποδείγματος Χρησιμότητας

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις, σύμφωνα με τις οποίες, μία αίτηση ΔΕ μπορεί να μετατραπεί σε αίτηση ΠΥΧ:

- A. Στην περίπτωση που ζητήσει γραπτώς ο δικαιούχος της αίτησης ΔΕ να μετατραπεί σε αίτηση χορήγησης ΠΥΧ. Όποτε το σχετικό αίτημα μπορεί να υποβληθεί μόνο πριν από τη χορήγηση/έκδοση του ΔΕ.
- B. Στην περίπτωση που δεν έχει καταβληθεί εμπρόθεσμα το τέλος έκθεσης έρευνας για μια αίτηση χορήγησης ΔΕ, τότε η αίτηση μετατρέπεται αυτοδίκαια από τον ΟΒΙ σε αίτηση ΠΥΧ.

3.4 Εμπορικό σήμα

Συνδυαστικά, όπως προκύπτει από τα άρθρα 1 ιδ' και 3 του Ν.4679/2020, το εθνικό σήμα αποκτάται με την καταχώρισή του στο μητρώο. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 4679/2020 η καταχώριση ενός εθνικού εμπορικού σήματος έχει ισχύ αρχικά για περίοδο δέκα (10) ετών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης, η οποία μπορεί να ανανεώνεται ανά δεκαετία, ενώ ο δικαιούχος οφείλει να προβεί στην ανανέωση του εθνικού εμπορικού σήματος εντός έξι (6) μηνών πριν τη λήξη της προηγούμενης χρονικής περιόδου προστασίας. Σημειώνεται ότι επιτρέπεται η ανανέωση, μέχρι και έξι (6) μήνες μετά τη λήξη της προηγούμενης χρονικής περιόδου προστασίας υπό τον όρο καταβολής του τέλους ανανέωσης αυξημένου κατά το ήμισυ και χωρίς να ανατρέπονται δικαιώματα τρίτων που αποκτήθηκαν στο μεταξύ. Δυνάμει

του άρθρου 36 παρ. 5 του Ν.4679/2020 σε περίπτωση μη ανανέωσης παύει αυτοδικαίως η προστασία του σήματος.

3.5 Δικαίωμα προτεραιότητας

Αναφορικά με τη διεθνή προτεραιότητα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της Σύμβασης των Παρισίων του 1883 περί προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως αναθεωρήθηκε στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και ύστερα κυρώθηκε με τον Ν.213/1975, καθώς και στο άρθρο 9 του Ν.1733/1987 ισχύουν τα κάτωθι:

«1. Αν έχει κατατεθεί κανονικά αίτηση χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή πιστοποιητικού υποδείγματος χρησιμότητας στην αλλοδαπή, ο καταθέτης ή ο δικαιούχος της έχει δικαίωμα προτεραιότητας, εφ' όσον μέσα σε δώδεκα μήνες από την παραπάνω κατάθεση, υποβάλλει αίτηση για την ίδια εφεύρεση στην Ελλάδα και ισχύει ο όρος της αμοιβαιότητας. Στη νέα αίτηση οφείλει να δηλώσει τη χρονολογία και τη χώρα της πρώτης κατάθεσης. Το δικαίωμα προτεραιότητας ανατρέχει στο χρόνο της πρώτης κατάθεσης στην αλλοδαπή.

2. Κανονική κατάθεση στην αλλοδαπή είναι κάθε κατάθεση αίτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας που θεωρείται ως κανονική σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας κατάθεσης και εφ' όσον από το περιεχόμενο της προκύπτει η ημερομηνία κατάθεσης. Η μετέπειτα τύχη της αίτησης δεν ενδιαφέρει.»

Το δικαίωμα προτεραιότητας γεννάται με την κανονική κατάθεση μιας αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ σε μια χώρα μέλος της Σύμβασης των Παρισίων.

Το δικαίωμα προτεραιότητας διαρκεί μόνον 12 μήνες από την ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης. Αν ο δικαιούχος δεν εκμεταλλευθεί το δικαίωμα αυτό στη 12-μηνη αυτή προθεσμία, δεν δύναται να κάνει αργότερα επίκληση διεθνούς προτεραιότητας.

Οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της διεθνούς προτεραιότητας είναι οι εξής:

- α. Να έχει γίνει κανονική κατάθεση μιας αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ σε μια χώρα-μέλος της Σύμβασης.
- β. Να γίνει κανονική κατάθεση μιας αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ σε μια οποιαδήποτε άλλη χώρα-μέλος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 12 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης.
- γ. Να δηλωθούν, κατά την κατάθεση της δεύτερης αυτής αίτησης ΔΕ ή ΠΥΧ, η χώρα και η ημερομηνία της πρώτης κατάθεσης (ημερομηνία προτεραιότητας).
- δ. Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παρ. 3 του Ν. 1733/1987 θα πρέπει να προσκομιστεί το πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής της χώρας (*πιστοποιητικό προτεραιότητας*), στην οποία

έγινε η πρώτη κατάθεση, στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και επικυρωμένη μετάφραση αυτού, καθώς και της περιγραφής των αξιώσεων και των σχεδίων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 16 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης κανονικής κατάθεσης στην αλλοδαπή.

4. Στρατηγική Κατάθεσης και Κατοχύρωσης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας

4.1 Προετοιμασία

Αναφορικά με τη διαδικασία κατοχύρωσης της ΔΙ, ο ενδιαφερόμενος αφού καταλήξει στον τίτλο προστασίας (ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ) με τον οποίο θέλει να κατοχυρώσει την εφεύρεσή του στην Ελλάδα, πρέπει να προετοιμάσει την αίτησή του με τέτοιο τρόπο, ώστε να πετύχει την πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων του. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να προσέξει ιδιαίτερα τη σύνταξη της περιγραφής και των τυχόν σχεδίων, των αξιώσεων και της περίληψης. Η περιγραφή και τα τυχόν σχέδια χρησιμεύουν στην αποκάλυψη της εφεύρεσης. Οι αξιώσεις ορίζουν την έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας με βάση τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εφεύρεσης και μόνο. Η περίληψη της εφεύρεσης δεν επηρεάζει την έκταση και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας γιατί χρησιμεύει μόνο για τεχνική πληροφόρηση.

Επομένως, ο ενδιαφερόμενος χρειάζεται να έχει υπόψη τα εξής:

A. Την αποκάλυψη της εφεύρεσής του

B. Η εφεύρεση να είναι ενιαία: Η αίτηση ΔΕ, ΔΤ ή ΠΥΧ πρέπει να αναφέρεται σε μία μόνο εφεύρεση ή σε περισσότερες που συνδέονται όμως μεταξύ τους ώστε να αποτελούν ένα ενιαίο εφευρετικό σύνολο. Τέτοιου είδους παραδείγματα εφευρέσεων που αποτελούν ενιαίο σύνολο είναι: Ένα προϊόν, μια μέθοδος παραγωγή του προϊόντος αυτού καθώς και μία χρήση του εν λόγω προϊόντος.

Σε περίπτωση που η αίτηση αφορά περισσότερες ανεξάρτητες εφευρέσεις (σύνθετη αίτηση), ο δικαιούχος μπορεί να διαχωρίσει την αίτηση αυτή σε περισσότερες τμηματικές αιτήσεις διατηρώντας ως ημερομηνία κατάθεσης κάθε τμηματικής την ημερομηνία της αρχικής αίτησης. Ο διαχωρισμός στην προκειμένη μπορεί να γίνει μέχρι τη χορήγηση του ΔΕ ή ΔΤ ή ΠΥΧ.

Τα εργαλεία και οι διαδικασίες προστασίας που ακολουθούνται πριν την αίτηση κατοχύρωσης είναι τα ακόλουθα:

A) Δήλωση Αποκάλυψης Εφεύρεσης (Invention Disclosure)

B) Δήλωση Εχεμύθειας (Non-disclosure agreements)

Γ) Εργαστηριακά Τετράδια: Τα Εργαστηριακά Τετράδια (Lab NoteBooks) αποτελούν σημαντική πηγή δεδομένων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- ✓ ως αφετηρία για τη σύνταξη μιας αίτησης για κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας
- ✓ για να αποδειχθεί ποια στελέχη/ ακαδημαϊκοί/ ερευνητές συμμετείχαν στην ανάπτυξη της εφεύρεσης και σε ποιο βαθμό
- ✓ για να επαληθευτεί ότι το πειραματικό πρωτόκολλο και οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις (αφορά την περίπτωση που απαιτείται έγκριση από κάποια Ρυθμιστική Αρχή)
- ✓ για την καταγραφή της έρευνας, πιθανώς ως συμβατική υποχρέωση σε προγράμματα χρηματοδότησης
- ✓ κατά τη χορήγηση άδειας χρήσης διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή/ και τεχνογνωσίας, όταν ο δικαιούχος αναμένει να έχει πρόσβαση στο αρχείο των αρχικών ερευνητικών αποτελεσμάτων και των σχετικών πειραμάτων
- ✓ κατά την επαλήθευση των περιουσιακών στοιχείων μιας spin-off εταιρείας, όπου τυχόν επενδυτές ενδέχεται να ζητήσουν διαβεβαιώσεις ότι είναι διαθέσιμα και ότι έχουν διατηρηθεί σωστά.

4.2 Περιγραφή εφεύρεσης

Η περιγραφή της εν λόγω εφεύρεσης, συμπληρωματικά με ορισμένα, ενδεχομένως, διαθέσιμα σχέδια, χρησιμεύουν στο να γίνει η σωστή αποκάλυψη της εφεύρεσης και πρέπει να συνταχθούν με ένα συγκεκριμένο τρόπο ο οποίος ακολουθείται και σε διεθνές επίπεδο.

Η δομή της περιγραφής είναι η ακόλουθη:

- α. Τίτλος εφεύρεσης
- β. Καθορισμός του τεχνικού πεδίου της εφεύρεσης
- γ. Αναφορά της στάθμης της προηγούμενης τεχνικής με επισήμανση των μειονεκτημάτων που πρόκειται να διορθώσει η εφεύρεση
- δ. Σύντομη παρουσίαση της εφεύρεσης όπως αυτή προσδιορίζεται από τις αξιώσεις
- ε. Επισήμανση των πλεονεκτημάτων της εφεύρεσης και σύνδεσή τους με την άρση των μειονεκτημάτων της στάθμης της προηγούμενης τεχνικής
- στ. Σύντομη περιγραφή των απεικονίσεων που φαίνονται στα σχέδια, σε περίπτωση που υπάρχουν
- ζ. Λεπτομερής ανάπτυξη τουλάχιστον ενός τρόπου εφαρμογής της εφεύρεσης με χρήση παραδειγμάτων, έτσι ώστε να εξηγείται με σαφήνεια η παραγωγική εφαρμογή της

4.2.1 Σύνταξη αξιώσεων

Σύμφωνα με τις αξιώσεις της εφεύρεσης ορίζονται η έκταση αλλά και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας, βάσει των τεχνικών χαρακτηριστικών της εφεύρεσης και μόνο. Ο δικαιούχος δεν έχει τη δυνατότητα να ζητήσει με τις αξιώσεις ευρύτερη προστασία απ' ό,τι παρουσιάζεται στην περιγραφή της αποκάλυψης της εφεύρεσής του και στα τυχόν συμπληρωματικά του σχέδια. Μάλιστα, τόσο η ερμηνεία όσο και η κατανόηση των αξιώσεων βασίζεται στην εν λόγω περιγραφή της εφεύρεσης και στα ενδεχόμενα σχέδια. Εάν υπάρχουν περισσότερες αξιώσεις, απαριθμούνται κατά αύξοντα αριθμό με αραβικά στοιχεία.

4.2.1.1. Κύρια αξίωση

Ως κύρια αξίωση θεωρείται εκείνη που περιλαμβάνει τα κύρια χαρακτηριστικά της εφεύρεσης, ορίζοντας την ουσία της. Είναι σύνηθες σε μία αίτηση ΔΕ, ΔΤ ή ΠΥΧ να υπάρχει μία κύρια αξίωση που μπορεί να συνοδεύεται με κάποιες εξαρτημένες αξιώσεις που συνδέονται με την κύρια. Μία αίτηση ΔΕ, ΔΤ ή ΠΥΧ κατά κανόνα δε περιλαμβάνει πάνω από μία αξίωση, γιατί πιθανότητα αφορά σε δύο διαφορετικές εφευρέσεις.

Ωστόσο, υπάρχει πιθανότητα η αίτηση ΔΕ, ΔΤ ή ΠΥΧ να περιέχει παραδείγματα με διαφορετικές κύριες αξιώσεις του ίδιου όμως προϊόντος. Για παράδειγμα, μπορεί να η αίτηση να περιλαμβάνει: α) μία κύρια αξίωση για ένα προϊόν, μία κύρια αξίωση για μία χρήση προϊόντος αυτού, ή β) μία κύρια αξίωση για μία μέθοδο, μία κύρια αξίωση για έναν μηχανισμό ή ένα μέσο ειδικό για την πραγματοποίηση της μεθόδους αυτής. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι αξιώσεις αφορούν εφευρέσεις που αποτελούν ένα ενιαίο εφευρετικό σύνολο.

4.2.1.2 Εξαρτημένη αξίωση

Εξαρτημένη αξίωση ονομάζεται εκείνη η αξίωση που εμπεριέχει όλα τα χαρακτηριστικά μίας άλλης ή πολλών άλλων αξιώσεων, καθώς και κάποια επιπλέον χαρακτηριστικά. Οι εξαρτημένες αξιώσεις ομαδοποιούνται κάτω από την κύρια αξίωση στην οποία αναφέρονται είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω κάποιας άλλης εξαρτημένης αξίωσης που ανήκει στην ίδια ομάδα. Στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες κύριες αξιώσεις, κάθε κύρια αξίωση μπορεί να έχει τη δική της ομάδα εξαρτημένων αξιώσεων. Η ομαδοποίηση και η παράθεση των αξιώσεων γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι πιο σαφής και εύκολη η κατανόησή της.

4.2.1.3. Δομή μίας κύριας αξίωσης

Αναφορικά με τη δομή μίας κύριας αξίωσης, αυτή διαμορφώνεται ως εξής:

- α. *Προοίμιο*: αναφέρεται στο αντικείμενο της εφεύρεσης (συνήθως είναι και ο τίτλος της) και απαριθμεί τα τεχνικά χαρακτηριστικά της που σε συνδυασμό μεταξύ τους ανήκουν στη στάθμη της τεχνικής
- β. *Χαρακτηριστικό μέρος*: απαριθμεί τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εφεύρεσης που δεν ανήκουν στη στάθμη της τεχνικής και που σε συνδυασμό με εκείνα του προοιμίου ορίζουν την αιτούμενη προστασία. Το προοίμιο διαχωρίζεται από το χαρακτηριστικό μέρος, συνήθως, με τη φράση «χαρακτηριζόμενη από» ή «χαρακτηριζόμενη εκ του ότι» ή «που χαρακτηρίζεται από» και άλλες παρόμοιες παραλλαγές.

4.2.1.3. Δομή μιας εξαρτημένης αξίωσης

Η δομή μιας εξαρτημένης αξίωσης είναι η ακόλουθη:

- α. *Προοίμιο*: παρουσιάζει το αντικείμενο της εφεύρεσης (συνήθως είναι και ο τίτλος της) και αναφέρεται στην άλλη ή σε άλλες αξιώσεις (κύρια ή εξαρτημένη). Η αναφορά στην άλλη ή άλλες αξιώσεις γίνεται συνήθως με τη φράση «όπως αναφέρεται στην αξίωση...» ή «σύμφωνα με τις αξιώσεις...ή...» ή «κατά την αξίωση...» ή άλλες παρόμοιες παραλλαγές
- β. *Χαρακτηριστικό μέρος*: δηλώνονται τα επιπλέον χαρακτηριστικά για τα οποία, σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά του προοιμίου, ζητείται προστασία. Το προοίμιο χωρίζεται από το χαρακτηριστικό μέρος, συνήθως με τη φράση «χαρακτηριζόμενη από» ή «χαρακτηριζόμενη εκ του ότι» ή «που χαρακτηρίζεται από» και άλλες παρόμοιες παραλλαγές

Οι αξιώσεις δεν επιτρέπεται να παραπέμπουν σε στοιχεία της περιγραφής ή των σχεδίων με τη χρησιμοποίηση εκφράσεων όπως «όπως περιγράφεται...στην περιγραφή» ή «όπως φαίνεται από την εικόνα...των σχεδίων».

4.2.1.5 Σύνταξη της περίληψης

Η σύνταξη της περίληψης μιας εφεύρεσης είναι χρήσιμη μόνο για σκοπούς τεχνικής πληροφόρησης σχετικά με το αντικείμενό της και δεν επηρεάζει το εύρος, αλλά ούτε και το περιεχόμενο της αιτούμενης προστασίας. Η έκταση μιας περίληψης δεν υπερβαίνει, κατά κύριο λόγο, τις 150 λέξεις, ενώ γράφεται σε ξεχωριστή σελίδα. Η περίληψη περιέχει μία σύντομη αναφορά των όσων αναλύονται στην περιγραφή, τις αξιώσεις και τα σχέδια, ενώ η δομή της είναι η εξής: α) Τίτλος εφεύρεσης, β) Προσδιορισμός του τομέα της τεχνικής στον οποίο ανήκει η εφεύρεση προκειμένου να είναι αμέσως κατανοητό το αντικείμενό της και δυνατή η ταξινόμησή της, γ) Αναφορά στον τρόπο λύσης του τεχνικού προβλήματος που

αφορά η εφεύρεση, δ) Κύρια ή κύριες χρήσεις της εφεύρεσης και ε) Χημικό τύπο που χαρακτηρίζει την εφεύρεση, εφόσον υπάρχει.

5. Εσωτερική διαδικασία κατάθεσης τίτλου Διανοητικής Ιδιοκτησίας στο ΕΠΙΣΕΥ

Το ΕΠΙΣΕΥ ενθαρρύνει την προστασία, την αξιοποίηση και εκμετάλλευση της διανοητικής ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται εντός του. Πολύ συχνά οι ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται στο ΕΠΙΣΕΥ οδηγούν σε ανάπτυξη τεχνογνωσίας, καινοτόμων τεχνολογικών διαδικασιών, νέων προϊόντων και συσκευών, πρωτότυπων μεθοδολογιών τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ερευνητικής ανάπτυξης, βιομηχανικής εφαρμογής, εμπορικής αξιοποίησης κ.λπ. Η ανάπτυξη οποιουδήποτε προϊόντος εντός του ΕΠΙΣΕΥ μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μεταφοράς τεχνολογίας από το ίδρυμα προς έναν τεχνοβλαστό, ο οποίος θα αναλάβει την περαιτέρω ερευνητική, βιομηχανική ή εμπορική αξιοποίησή του.

Η αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων που αναπτύσσονται εντός του ΕΠΙΣΕΥ, μέσω της ίδρυσης τεχνοβλαστού, ξεκινά με την ενημέρωση του Γραφείου από τον/την εργαζόμενο/η εφευρέτη, επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό και κατόχους μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος σχετικά με μία ανακάλυψη, εφεύρεση ή ερευνητικό αποτέλεσμα που πιστεύει ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον περαιτέρω αξιοποίησης και παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή από κοινού αίτησης χορήγησης ΔΕ και ενημερώνει την προοπτική ίδρυσης ενός τεχνοβλαστού. Το Γραφείο οφείλει να προβεί σε εισήγηση προς τον Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ εντός 2 μηνών, έτσι ώστε να απαντήσει αν ενδιαφέρεται να συμμετάσχει στο ΔΕ. Αν δεν ενδιαφέρεται, ή δεν απαντήσει εντός 4 μηνών (άρθρο 6 παρ. 6 του Ν. 1733/1987), ο ερευνητής θα καταθέσει την αίτηση χορήγησης ΔΕ στο όνομά του.

Τον βασικό συντονιστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία τον αναλαμβάνει το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ. Το Γραφείο αναλαμβάνει την αρμοδιότητα να διερευνήσει τη σκοπιμότητα συμμετοχής ή μη του ΕΠΙΣΕΥ στη μετοχική σύνθεση ενός τεχνοβλαστού και να εισηγηθεί προς τον Διευθυντή τους όρους της εν δυνάμει συνεργασίας. Η εισήγηση από το Γραφείο προς τον Διευθυντή θα πρέπει να έχει γίνει αυστηρά εντός του χρονικού διαστήματος, που έχει προσδιοριστεί, ταυτόχρονα με την απάντηση για τη συμμετοχή στο ΔΕ. Επίσης, το Γραφείο θα πρέπει να δημοσιοποιήσει τα κριτήρια με τα οποία θα αξιολογεί τις προτάσεις. Για να υλοποιήσει όμως το Γραφείο αυτή την λειτουργία με αξιοπιστία και διαφάνεια συστήνει κατά περίπτωση Ειδική Επενδυτική Επιτροπή που αποτελείται από μέλη του ΕΠΙΣΕΥ, σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του υπό εξέταση εγχειρήματος, τα οποία απευθύνονται σε και συνεργάζονται με κατάλληλα στελέχη του παραγωγικού τομέα, που έχουν εμπειρία σε επενδυτικά και συμβουλευτικά θέματα, σχετικά με τον τομέα / κλάδο. Το Γραφείο εισηγείται στον Διευθυντή και την Ειδική Επενδυτική

Επιτροπή τους προτεινόμενους όρους, η οποία έπειτα αποφασίζει για τη συμβατική περιγραφή της προτεινόμενης επιλογής, προχωρώντας στη σύναψη με τον ερευνητή ενός «συμφωνητικού αναγνώρισης και καταμερισμού των δικαιωμάτων». Η Εισήγηση του Γραφείου πρέπει να διευκρινίζει τα ακόλουθα ζητήματα, εφόσον υπάρχει ανάγκη προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας:

α) Οι αιτούντες/δικαιούχοι του ΔΕ και οι Εφευρέτες (δικαιούχοι και εφευρέτες μπορεί να συμπίπτουν).

β) Τα ακριβή ποσοστά του κάθε δικαιούχου.

γ) Η πιθανή κατάθεση για χορήγηση ΔΕ. ή οποιουδήποτε άλλου πιστοποιητικού προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο.

δ) Ο φορέας που αναλαμβάνει το κόστος κατάθεσης για την κατοχύρωση του ΔΕ, καθώς και το κόστος για τη διατήρησή του. Υπενθυμίζεται ότι το συνολικό κόστος μιας πατέντας μπορεί να φτάσει και € 50.000. Κάθε χρόνο, για 20 χρόνια, πρέπει να καταβάλλονται τέλη διατήρησης στις χώρες ενδιαφέροντος. Τα ερευνητικά κέντρα, συνήθως, συμμετέχουν στην κατάθεση εθνικής κατάθεσης.

ε) Επιλογή ίδρυσης ή μη εταιρείας για την εμπορική αξιοποίηση της γνώσης με συγκεκριμένη νομική μορφή, εισφορά των μετόχων και έδρα.

στ) Καταμερισμός των εξόδων ίδρυσης του τεχνοβλαστού (παράβολο δημοσίου, νομικές υπηρεσίες κ.λπ.).

ζ) καθορισμός των μετόχων. Δυνατότητα του ΕΠΙΣΕΥ να συμμετάσχει στην εταιρεία μεταβιβάζοντας τα δικαιώματα επί του ΔΕ στον τεχνοβλαστό ή να παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσης.

η) Περίπτωση μεταβίβασης των δικαιωμάτων του ΕΠΙΣΕΥ, το ποσοστό με το οποίο θα συμμετέχει το ΕΠΙΣΕΥ στον τεχνοβλαστό και καθορισμός του ποσού για το μετοχικό κεφάλαιο, σε περίπτωση που αποφασίσει να καταβάλει.

θ) Πρόβλεψη οικονομικού ανταλλάγματος για την εφάπαξ μεταβίβαση των δικαιωμάτων του στην εταιρεία τεχνοβλαστό, σε περίπτωση που το ΕΠΙΣΕΥ δε συμμετάσχει σε αυτή.

Η εισήγηση αυτή είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα και πρέπει να τεκμηριώνει επαρκώς το προς αξιοποίηση ερευνητικό αποτέλεσμα, έτσι ώστε να μπορέσει να αξιολογηθεί και να αποφασιστούν οι όροι για την εμπορική του αξιοποίηση. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να συνεργαστεί με το Γραφείο, προκειμένου να εξεταστούν οι προδιαγραφές της δημιουργίας

τεχνοβλαστού, να καλλιεργηθούν επαφές με παράγοντες της αγοράς και να προετοιμαστεί η εισήγηση. Με την υποβολή στο Γραφείο των απαραίτητων στοιχείων τεκμηρίωσης προετοιμάζεται η αξιολόγηση της πρότασης και η αντίστοιχη εισήγηση προς τον Διευθυντή, παράλληλα με την αξιοποίηση και εξωτερικών συμβούλων-εμπειρογνομώνων. Στην περίπτωση που ο Διευθυντής και το ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ συμφωνεί με τη σχετική εισήγηση, οι νομικές υπηρεσίες του ΕΠΙΣΕΥ ή άλλος εξειδικευμένος νομικός σύμβουλος αναλαμβάνουν τη διαδικασία σύνταξης της σύμβασης. Η σύμβαση δημιουργίας τεχνοβλαστού θα υπογράφεται ανάμεσα στο επισπεύδον μέλος της ερευνητικής κοινότητας και τον ιδιώτη συνέταιρο, αν έχει βρεθεί, και θα προσυπογράφεται από τον Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ. Το GMT θα είναι αρμόδια στο να παρακολουθεί την πορεία των τεχνοβλαστών, την τήρηση των αρχών και συμφωνιών που έχουν πραγματοποιηθεί και να εισηγείται επί τυχόν ανάγκης αλλαγών στη μετοχική σύνθεση, αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, από-επένδυσης κτλ.

Εξαρτημένη Εφεύρεση

Ο εφευρέτης θα αμείβεται σε ποσοστό 60% και το ΕΠΙΣΕΥ σε ποσοστό 40%. Απαραίτητες προϋποθέσεις καταβολής της ανωτέρω αμοιβής είναι η αξιοποίηση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και η αφαίρεση εξόδων που έχει τυχόν καταβάλει το ΕΠΙΣΕΥ για την κατοχύρωση αυτού (κόστος κατάθεσης και διαχείρισης δικαιώματος).

Ελεύθερη Εφεύρεση

Αν βέβαια το ΕΠΙΣΕΥ ως ερευνητικός φορέας αποφασίσει να μην καταθέσει αίτηση για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, τότε στην περίπτωση αυτή η εφεύρεση μπορεί να θεωρηθεί από τον φορέα ελεύθερη εφεύρεση και ο εφευρέτης/ερευνητής, αφού προηγηθούν οι απαραίτητες μεταβιβάσεις από το ινστιτούτο, μπορεί να προχωρήσει μόνος του με την κατοχύρωση αναλαμβάνοντας και τα αντίστοιχα κόστη. Σύμφωνα με τον Ν.4864/2021 το ΕΠΙΣΕΥ θα πρέπει να αποφασίσει για το αν θα καταθέσει την αίτηση εντός χρονικού διαστήματος έως τεσσάρων (4) μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης σχετικού αιτήματος του εφευρέτη/ερευνητή στο ερευνητικό ινστιτούτο.

Χρηματοδότηση διαχείρισης διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Αν αιτών είναι το ινστιτούτο, αυτό είναι που θα αναλάβει αντίστοιχα και τα έξοδα κατοχύρωσης. Συνεπώς, οι ερευνητές θα ενθαρρυνθούν να προχωρήσουν στην κατοχύρωση και αξιοποίηση της έρευνας που παράγουν στο ίδρυμα.

Επισημαίνεται ότι για να συνεχιστεί η χρηματοδότηση μιας ευρεσιτεχνίας θα πρέπει να τεθούν απ' το ΕΠΙΣΕΥ αυστηροί κανόνες αξιολόγησης, ειδικά μετά την πρώτη τριετία, τότε που αρχίζουν να προκύπτουν τα μεγάλα κόστη ειδικά για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Αν ο ερευνητικός φορέας αποφασίσει να σταματήσει τη διαδικασία κατοχύρωσης της εφεύρεσης, στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να ενημερώσει εγκαίρως (π.χ. τουλάχιστον τέσσερις (4) μήνες προ της εκπνοής μιας καταληκτικής ημερομηνίας) τον εφευρέτη/ερευνητή και εάν το επιθυμεί να αναλάβει ο ίδιος τη συνέχιση της διαδικασίας, καθώς και σχετικά τα έξοδα, αφού βέβαια συναφθούν οι σχετικές συμφωνίες.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η πρόσκληση σχετικά με την παρούσα πολιτική, αναφέρει «Ενδεικτικά σημειώνεται ότι για να μπορεί ένας Φορέας να λάβει δημόσια χρηματοδότηση για την κάλυψη του συνόλου των εξόδων προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας θα πρέπει αυτή να του ανήκει 100%. Είτε πρωτογενώς είτε λόγω μεταβίβασης των δικαιωμάτων σε αυτόν. Διαφορετικά θα μπορεί να καλύψει μόνο τα έξοδα που αφορούν στο ποσοστό που του ανήκει».

6. Κρίσιμα σημεία στο πλαίσιο προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας

Τα πιο συνηθισμένα λάθη που αντιμετωπίζονται στην διαδικασία προστασίας διανοητικής ιδιοκτησίας είναι τα ακόλουθα:

- Μη (έγκαιρη) κατοχύρωση κρίσιμης Διανοητικής Ιδιοκτησίας
- Ελλείψεις στην καταγραφή της Διανοητικής Ιδιοκτησίας σε μητρώο με αποτέλεσμα την αδυναμία σωστής παρακολούθησης
- Ελλείψεις στη μελέτη του μοντέλου αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας με αποτέλεσμα την επιλογή λανθασμένης προστασίας
- Ελλείψεις ή λάθη στα claims (αξιώσεις) που διατυπώνονται στις αιτήσεις για ΔΕ με κίνδυνο απόρριψης ή ελλιπούς προστασίας
- Υποτίμηση της αξίας άλλων ειδών προστασίας πέραν των ΔΕ
- Κενά στην ενημέρωση των ερευνητών σχετικά με τους τρόπους και τις ευκαιρίες προστασίας και κατοχύρωσης των αποτελεσμάτων τους
- Δημοσίευση Διανοητικής Ιδιοκτησίας που απορρέει από πανεπιστημιακές εφευρέσεις και ερευνητικά αποτελέσματα πριν την επικοινωνία με το ΓΜΤ και τη διαμόρφωση της κατάλληλης στρατηγικής προστασίας, καθώς και την εξέταση αν υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης. Πρέπει να καταστεί σαφές ότι οποιαδήποτε δημοσίευση/αποκάλυψη της εφεύρεσης, είτε μέσω της δημοσίευσης σε ερευνητική εργασία, είτε μέσω της δημόσιας ανακοίνωσής του σε συνέδριο, workshop, poster, περιορίζει σημαντικά τις δυνατότητες κατοχύρωσης και αξιοποίησής του.
- Παράλειψη υπογραφής συμφώνων εμπιστευτικότητας
- Παράλειψη συνεργασίας με εξειδικευμένους συνεργάτες δικηγόρους για την κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας